Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0221

Suositus vettä koskevan ylikansallisen hallinnon edistämisestä konfliktinehkäisyn ja rauhan hyväksi

Euroopan parlamentin suositus 17. kesäkuuta 2026 neuvostolle Euroopan parlamentin suosituksesta neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle vettä koskevan ylikansallisen hallinnon edistämisestä konfliktinehkäisyn ja rauhan hyväksi (2025/2216(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä vuonna 1992 tehdyn YK:n yleissopimuksen (rajavesistösopimus),

– ottaa huomioon 7. toukokuuta 2025 antamansa päätöslauselman eurooppalaisesta vesiresilienssiä koskevasta strategiasta[1],

– ottaa huomioon 4. kesäkuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Euroopan vesiresilienssistrategia” (COM(2025)0280),

– ottaa huomioon 5. lokakuuta 2022 antamansa päätöslauselman veden saatavuudesta ihmisoikeutena – ulkoinen ulottuvuus[2],

– ottaa huomioon YK:n vuoden 2023 vesikonferenssin ja siinä hyväksytyn vesitoimintaohjelman sekä tulevan YK:n vuoden 2026 vesikonferenssin,

– ottaa huomioon elokuussa 2010 julkaistun YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston tiedotteen oikeudesta veteen ”The Right to Water”,

– ottaa huomioon 20. tammikuuta 2026 julkaistun YK:n yliopiston vesi-, ympäristö- ja terveysinstituutin raportin vesivarojen liikakäytöstä

---

1 EUVL C, C/2026/576, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
2 EUVL C 132, 14.4.2023, s. 54.

”Global Water Bankruptcy – Living Beyond Our Hydrological Means in the Post-Crisis Era”,

– ottaa huomioon 19. marraskuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät vesidiplomatiasta,

– ottaa huomioon 19. marraskuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät vedestä EU:n ulkoisessa toiminnassa,

– ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2019 annetut EU:n suuntaviivat: turvallinen juomavesi ja sanitaatio,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 121 artiklan,

– ottaa huomioon 2. huhtikuuta 2025 antamansa päätöslauselman ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla – vuosikertomus 2024[3],

– ottaa huomioon 21. tammikuuta 2026 antamansa päätöslauselman ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla – vuosikertomus 2025[4],

– ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 4. joulukuuta 2024 antaman lausunnon ”Vesipolitiikka: lisää vaikutusmahdollisuuksia nuorille ja naisille sekä alkuperäisväestöille ja paikallisyhteisöille”[5],

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0150/2026),

A. toteaa, että ihmiskunta ja kaikki elämä maapallolla tarvitsevat vettä selviytyäkseen, minkä vuoksi vesivaroja on hoidettava kestävästi ja oikeudenmukaisesti yhteisenä globaalina julkishyödykkeenä;

B. toteaa, että turvallisen juomaveden ja sanitaation saatavuus on ihmisoikeus ja terveyden, vakauden, turvallisuuden ja rauhan sekä ihmisarvoisen elämän ja kaikkien ihmisoikeuksien täydellisen toteutumisen ennakkoedellytys; ottaa huomioon, että vettä koskeva huono hallinto sekä veden niukkuus ja eriarvoinen saatavuus voivat lisätä epävakautta, konflikteja ja pakkomuuttoa; ottaa huomioon, että noin 2,2 miljardilla ihmisellä ei edelleenkään ole mahdollisuutta saada turvallisesti tuotettua juomavettä, 3,5 miljardilla ihmisellä ei ole käytettävissään turvallisesti hoidettua sanitaatiota ja noin 4 miljardia ihmistä kärsii vakavasta veden puutteesta vähintään kuukauden ajan joka vuosi;

---

3 EUVL C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.
4 Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2026)0014.
5 EUVL C, C/2025/769, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/769/oj.

C. ottaa huomioon, että puutteelliset vesi- ja sanitaatiopalvelut edistävät merkittävästi ehkäistävissä olevien tartuntatautien, kuten koleran, malarian ja maha- tai suolisairauksien, leviämistä;

D. ottaa huomioon, että ilmastonmuutos ja kestämätön ihmisen toiminta ovat merkittävä uhka vesivaroille ja pahentavat vesistressiä; ottaa huomioon, että nopean väestönkasvun, lisääntyvän kysynnän ja kestämättömän veden- ja maankäytön aiheuttama vesivaroihin kohdistuva kasvava paine lisää veden niukkuutta, nälkää ja konflikteja;

E. ottaa huomioon, että kunkin viimeksi kuluneen kuuden vuoden aikana valumaolosuhteet olivat normaalit vain noin kolmasosassa mantereen vedenmuodostumisalueista; toteaa, että 90 prosenttia kaikista luonnonkatastrofeista liittyy veteen; toteaa, että ilmastonmuutoksen seurauksena veden kiertokulku luonnossa muuttuu yhä arvaamattomammaksi niin, että siinä esiintyy rajuja vaihteluja ankarasta kuivuudesta tuhoisiin tulviin; ottaa huomioon, että viime vuosina on raportoitu jääpeitteen pienentyneen kaikilla jään peittämillä alueilla maailmassa; toteaa, että ihminen on toiminnallaan aiheuttanut merkittävän osan makean veden vesivarojen pilaantumisesta koko maailmassa;

F. ottaa huomioon, että veden määrä ja laatu ovat yhtä tärkeitä; ottaa huomioon, että kummankin riittävä hallinta luo taloudellisia ja sosiaalisia mahdollisuuksia;

G. ottaa huomioon, että 60 prosenttia maailman makean veden virtaamista on vähintään kahden maan alueella sijaitsevia valtioiden rajojen yli ulottuvia pohjavesikerrostumia, järviä ja vesistöalueita;

H. toteaa, että saavutetusta edistyksestä huolimatta rajatylittävä vesiyhteistyö on edelleen riittämätöntä maailmanlaajuisesti; ottaa huomioon, että 153:sta valtioiden rajat ylittäviä vesistöjä jakavasta YK:n jäsenvaltiosta vain 43 on tehnyt operatiivisia sopimuksia; ottaa huomioon, että yli 20 maalla ei ole tällaisia järjestelyjä ja että Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa edistys on ollut erityisen vähäistä;

I. ottaa huomioon, että vahvalla vettä koskevalla hallinnolla, avoimuudella sekä vesi- ja sanitaatioalan valvonnalla varmistetaan, että taloudellisten resurssien käyttö on yleisen edun mukaista ja tukee kestävää kehitystä;

J. toteaa, että vesistressi ja maiden rajatylittävissä vesistöissä toteuttamat yksipuoliset toimet, kuten vesistöjen pilaaminen, ylihyödyntäminen tai infrastruktuurin rakentaminen, voivat vaikuttaa kaikkiin kyseisiä vesistöjä ympäröiviin valtioihin; ottaa huomioon, että veden saantia koskevat kiistat vaikuttavat konflikteihin laajentumiseen ja talouden romahtamiseen ja voivat lietsoa niitä, millä voi olla vakavia seurauksia alueelliselle vakaudelle ja ihmisten turvallisuudelle;

K. toteaa, että viime vuosina yhteistyö on jäänyt veteen liittyvien konfliktien varjoon; ottaa huomioon, että vaikka juomaveden ja sanitaation tarjonnassa on viime vuosikymmenen aikana edistytty, miljardit ihmiset ovat edelleen vailla keskeisiä vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalveluja, minkä vuoksi he ovat vaarassa sairastua tai syrjäytyä pahemmin sosiaalisesti; ottaa huomioon, että tietyt ryhmät, erityisesti naiset, lapset, pakolaiset, alkuperäiskansat, heikommassa asemassa olevat yhteisöt, vammaiset henkilöt ja muut ryhmät, jäävät usein huomiotta tai kohtaavat syrjintää vesi- ja sanitaatioinfrastruktuurin suunnittelun ja kehittämisen yhteydessä; ottaa huomioon, että ympäristön tilan heikkeneminen ja ilmastoon liittyvät riskit vaikuttavat yleensä suhteettomasti köyhiin ja syrjäytyneisiin yhteisöihin; ottaa huomioon, että rikollisverkostot, terroristijärjestöt ja paikalliset puolisotilaalliset joukot käyttävät näitä olosuhteita yhä enemmän hyväkseen vahvistaakseen vaikutusvaltaansa ja edistääkseen tavoitteitaan;

L. ottaa huomioon, että ainoastaan vesivarojen tasapuolinen ja kestävä saatavuus voi varmistaa pitkän aikavälin ennustettavuuden kaikille; ottaa huomioon, että vesivaroja koskeva ylikansallinen strateginen yhteistyö mahdollistaa ihmisen toiminnan kestävän hallinnan sekä yhdessä toteutetun, kaikkia naapurimaita hyödyttävän varautumisen veden arvaamattomaan kiertokulkuun;

M. toteaa, että Välimeren sopimus tarjoaa puitteet tehostetulle alueelliselle yhteistyölle; toteaa, että vesidiplomatia olisi sisällytettävä sen ensisijaisiin toimiin, kun otetaan huomioon yhteisiin vesivaroihin kohdistuva kasvava paine koko Välimerellä, myös itäisellä Välimerellä ja Pohjois-Afrikassa; toteaa, että yhteistyöhön perustuva vesivarojen hoito, yhteiset infrastruktuurihankkeet ja vuoropuhelu rajatylittävistä resursseista olisi tunnustettava tärkeiksi konfliktien ehkäisemisen, ilmastokestävyyden ja kestävän kehityksen välineiksi;

N. ottaa huomioon, että aseelliset konfliktit ja miehitys vaikeuttavat merkittävästi veden saantia ja vettä koskevaa ylikansallista yhteistyötä;

O. ottaa huomioon, että kestävää vesivarojen hoitoa koskeviin poliittisiin sitoumuksiin ei ole maailmanlaajuisella tasolla vastattu tarvittavalla rahoituksella tai käytännön toimilla;

P. ottaa huomioon, että kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja erityisesti Geneven yleissopimusten vuoden 1977 lisäpöytäkirjat suojaavat nimenomaisesti patoja ja muita vaarana olevia voimia sisältäviä laitoksia ja rakennelmia; toteaa, että veden käyttäminen aseena, mukaan lukien vesijärjestelmiin ja -laitoksiin kohdistetut hyökkäykset ja niistä aiheutuneet ympäristövahingot, on vakava ihmisoikeusrikkomus sekä mahdollisesti rikos ihmisyyttä vastaan ja ympäristötuhorikos;

Q. ottaa huomioon, että nykyaikaisessa sodankäynnissä kohdistetaan yhä useammin tarkoituksellisesti hyökkäyksiä vesivaroihin ja vesi-infrastruktuuriin ja käytetään niitä aseena, mistä Venäjän Ukrainassa toteuttama Kahovkan padon tuhoaminen vuonna 2023 on tuore esimerkki; ottaa huomioon, että Kahovkan padon tuhoaminen aiheutti vakavia ympäristötuhoja, kuten tulvia, makean veden varantojen pilaantumista, biologisen monimuotoisuuden häviämistä ja pitkäaikaisia vahinkoja ekosysteemeille, sekä kuolonuhreja ja siviiliväestön laajamittaisen pakkomuuton ja riisti väestöltä mahdollisuuden saada turvallista juomavettä ja mahdollisuuden toimeentuloon; ottaa huomioon, että padon tuhoaminen aiheutti vakavia riskejä lähellä sijaitsevan Zaporižžjan ydinvoimalan ydinturvallisuudelle; ottaa huomioon, että Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksena noin 1,7 miljoonalla lapsella Ukrainassa ei tällä hetkellä ole luotettavaa keinoa saada turvallista vettä;

R. ottaa huomioon, että parlamentti on tuominnut mitä jyrkimmin sen, että Venäjä käyttää tarkoituksellisesti vesi-infrastruktuurin, myös patojen, tuhoamista sodankäynnin välineenä; ottaa huomioon, että tuhoaminen on aiheuttanut vakavia ympäristövahinkoja, heikentänyt vesiturvallisuutta ja uhannut siviiliväestöä; toteaa, että tällaiset teot rikkovat kansainvälistä oikeutta, minkä vuoksi näistä teoista vastuussa olevat tahot on saatettava täyteen vastuuseen teoistaan; ottaa huomioon, että komissio ja EU:n jäsenvaltiot jatkavat Ukrainan auttamista rikoksentekijöiden selvittämisessä, jotta nämä voidaan asettaa syytteeseen sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan;

S. ottaa huomioon, että EU tukee Israelin ja Palestiinan yhteisiä mekanismeja vettä koskevan hallinnon alalla, mukaan lukien olemassa olevien kehysten, kuten Joint Water Committee -sekakomitean, uudelleenkäynnistäminen, jotta voidaan edistää tasapuolista vedenjakelua, avoimuuden parantamista sekä infrastruktuurin tehokasta kehittämistä; ottaa huomioon, että eriarvoinen pääsy yhteisiin vesivaroihin on edelleen epävakautta rakenteellisesti lisäävä tekijä Lähi-idässä, erityisesti Jordanin vesistöalueella, jossa historiallinen ja nykyinen epätasapaino vesivarojen jakamisessa ja hallinnassa palestiinalaisyhteisöjen osalta syventää sosioekonomisia eroja; ottaa huomioon, että nykyisten järjestelyjen nojalla Israelin viranomaiset valvovat tosiasiallisesti suurinta osaa Länsirannalla olevista ja sieltä virtaavista vesivaroista;

T. ottaa huomioon, että Israelin ja Hamasin välisen konfliktin seurauksena Gazan alueen vesi-, sanitaatio- ja hygieniainfrastruktuuria, myös suolanpoistolaitoksia, jätevedenpuhdistamoja ja jakeluverkostoja, on tuhottu laajamittaisesti, minkä vuoksi suurella osalla väestöstä ei ole luotettavasti saatavillaan turvallista juomavettä, mikä lisää humanitaarisen avun tarvetta; ottaa huomioon, että YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto raportoi heinäkuussa 2025, että 89 prosenttia Gazan vesi- ja sanitaatioinfrastruktuurista oli

vahingoittunut tai tuhoutunut, minkä seurauksena 90 prosenttia kotitalouksista kärsii vesiturvattomuudesta; toteaa, että materiaaleja, polttoainetta ja teknistä apua on toimitettava nopeasti ja esteettä, jotta voidaan korjata ja rakentaa uudelleen elintärkeää vesi-infrastruktuuria, kuten vesijohtoja, suolanpoistolaitoksia ja jätevedenpuhdistamoja;

U. ottaa huomioon, että Turkin Kaakkois-Anatolia-hankkeessaan (GAP) toteuttamilla laajamittaisilla patohankkeilla, kuten Ilısun padolla, on rajatylittäviä vaikutuksia ja että ne ovat vaikuttaneet Tigris- ja Eufrat-jokien alajuoksujen vesivirtoihin ja lisänneet vesipulaa, maatalouden tappioita ja ympäristön tilan heikkenemistä Irakissa ja Syyriassa; ottaa huomioon, että Turkin, Irakin ja Syyrian sidosryhmät edellyttävät jäsenneltyä ja osallistavaa vesistöalueen laajuista vuoropuhelua Tigris- ja Eufrat-jokien vesistön hallinnoinnista kansainvälisen vesilainsäädännön periaatteiden mukaisesti, mukaan lukien tasapuolinen ja kohtuullinen käyttö sekä velvoite olla aiheuttamatta merkittävää haittaa;

V. ottaa huomioon, että Egyptin ja Etiopian välillä on edelleen jännitteitä, jotka saivat alkunsa, kun Grand Ethiopian Renaissance Dam -voimalaitos, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia Niilin vesistön vesipoliittiseen tasapainoon, saatiin valmiiksi ja vihittiin käyttöön vuonna 2025; ottaa huomioon, että YK:n turvallisuusneuvostossa on keskusteltu toistuvasti Grand Ethiopian Renaissance Dam -voimalaitoksesta; toteaa, että kaikkien osapuolien olisi pidättäydyttävä yksipuolisista toimenpiteistä, jotka voisivat pahentaa jännitteitä, ja asetettava etusijalle luottamusta lisäävät toimet, kuten avoimuus patoihin liittyvässä toiminnassa ja veden virtauksen ennustamista koskeva tekninen yhteistyö;

W. ottaa huomioon, että Arasjoki on elintärkeä Armenialle ja Azerbaidžanille maatalouden, talouden kehityksen ja juomaveden kannalta ja että Arasjoen veden laatuun ja määrään kohdistuu paineita; ottaa huomioon, että Armenian ja Azerbaidžanin välisen tulevan, niiden yhteistä rajatylittävää vesimuodostumaa koskevan sopimuksen tekeminen niin, että siihen sisällytetään mekanismit tietojen jakamista, yhteistä seurantaa, patojen turvallisuutta sekä veden tasapuolista ja kestävää maatalous- ja siviilikäyttöön jakamista varten, mahdollistaisi sen, että joesta tulisi yhteinen resurssi eikä epävakauden lähde;

X. ottaa huomioon, että jokien ja merivirtojen kuljettamat saasteet ja jätteet voivat kerääntyä muiden valtioiden rannikoille ja aiheuttaa ympäristövahinkoja sekä taloudellisia vahinkoja ja sosiaalisia vahinkoja muun muassa matkailulle ja kalastukselle;

Y. ottaa huomioon, että veden niukkuus ja vesivarojen pilaantuminen voivat myös johtaa laajamittaisiin väestösiirtoihin ja pakkomuuttoon ja lisätä ruokaturvattomuutta, köyhyyttä ja epävakautta kaikkein haavoittuvimmilla alueilla; toteaa, että yksi keino torjua

muuttoliikkeen perimmäisiä syitä on parantaa vesivarojen hoitoa kolmansissa maissa;

Z. ottaa huomioon, että konfliktialueilla toimivat valtiolliset ja valtiosta riippumattomat aseelliset toimijat käyttävät väestön heikentynyttä asemaa keinona saada itselleen legitimiteettiä hallitsemalla vesivaroja; ottaa huomioon, että vesi-infrastruktuuria ja vesi-infrastruktuurin valvontaa käytetään yhä enemmän poliittisen painostuksen, pakottamisen tai sodankäynnin välineinä;

AA. toteaa, että julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla olisi edistettävä parempaa ja edullisempaa veden, sanitaation ja hygienian saatavuutta kaikille, erityisesti vesi-infrastruktuurin luomisessa sekä tehokkaassa ja kestävässä kunnossapidossa ja hoidossa; katsoo, että julkisilla investoinneilla ja politiikoilla olisi rohkaistava yksityistä sektoria ja tarjottava sille kannustimia, jotta se investoisi teknologioihin ja hallintokäytäntöihin, joilla parannetaan kestävää taloudellista toimintaa;

1. suosittaa neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, että

   a) EU:n ulkoisessa toiminnassa vahvistetaan vettä koskevaa rajatylittävää hallintoa niin, että siitä tehdään merkityksellinen väline, jonka avulla voidaan ehkäistä ja ratkaista konflikteja ja rakentaa luottamusta alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, erityisesti alueilla, jotka ovat alttiita ilmastonmuutoksen vaikutuksille ja joiden vesivarat ovat jo niukat, sekä erityisesti strategisesti tärkeillä alueilla; tunnustetaan vesistressi nimenomaisesti merkittäväksi turvallisuuteen liittyväksi, geopoliittiseksi ja humanitaariseksi riskitekijäksi ja sisällytetään veteen liittyvien konfliktien torjunta kokonaisuudessaan EU:n ulko-, turvallisuus- ja kehityspolitiikkaan;

   b) puututaan siihen, jos maiden hallitusten välillä ei ole operatiivisia sopimuksia vaikka niillä on yhteisiä rajatylittäviä vesistöalueita, ja tuetaan hallituksia tällaisten järjestelyjen ja vesistöalueorganisaatioiden perustamisessa ja täytäntöönpanossa asettamalla saataville kaikki niiden tarvitsema EU:n asiantuntemus sekä tekninen ja taloudellinen tuki samalla kun kunnioitetaan kaikilta osin kumppanimaiden suvereniteettia ja niiden ensisijaista vastuuta vesivarojen hoidosta, jotta voidaan vähentää jännitteiden tai konfliktin riskiä, edistää yhteistyötä ja parantaa luonnonvarojen kestävää hoitoa; otetaan johdonmukaisesti esiin vettä koskevaan ylikansalliseen hallintoon liittyviä kysymyksiä kahdenvälisissä vuoropuheluissa, joita EU käy kumppanimaiden kanssa;

c) tuetaan kumppanimaiden toimia yhteistyöhön perustuvaa vesivarojen hoitoa koskevan oikeudellisen ympäristön ja sen mahdollistavan toimenpidekehyksen laatimisessa ja vahvistetaan vettä koskevan ylikansallisen hallinnon asemaa EU:n ulkoisessa toiminnassa ja diplomatiassa; tarjotaan Euroopan ulkosuhdehallinnolle (EUH) ja EU:n edustustoille kaikkialla maailmassa tätä varten asianmukaiset taloudelliset ja henkilöresurssit, jotta voidaan tukea rajatylittävää vesivarojen hoitoa koskevia toimia paikan päällä kumppanimaissa ja niiden välillä ja edistää sinisen diplomatian kehittämistä ja täytäntöönpanoa;

d) varmistetaan riittävä ja tehokas rahoitus EU:n rajatylittävälle vesivarojen hoidolle EU:n ulkoisissa toimissa seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä, erityisesti NDICI – Globaali Eurooppa -ohjelman ja Global Gateway -strategian kautta; mukautetaan entistä paremmin veden ja sanitaation saatavuutta koskevia EU:n ulkoisia investointeja hauraisiin ja konflikteista kärsiviin ympäristöihin, jotta voidaan tukea rauhaa ja selviytymiskykyä, muun muassa lisäämällä rahoitusta, jolla edistetään ilmasto- ja ympäristökestävän vesihuolto- ja sanitaatioinfrastruktuurin maailmanlaajuista saatavuutta; varmistetaan, että EU:n kehitysyhteistyön ja ulkoisen politiikan välineiden, kuten Euroopan investointipankin, kautta rahoitetut infrastruktuuri- ja energiahankkeet ovat jatkossakin täysin kansainvälisen oikeuden mukaisia eivätkä heikennä valtioiden rajat ylittäviä veteen liittyviä suhteita tai vesivarojen yhtäläistä saatavuutta ja kestävää hoitoa ja että ne edistävät ihmisten, erityisesti alkuperäiskansojen, pääsyä mailleen; mukautetaan rahoitus EU:n ensimmäisen vesiresilienssistrategian maailmanlaajuisiin lippulaivatoimiin;

e) tunnustetaan ympäristöoikeuksien puolustajien ja kansalaisjärjestöjen tärkeä työ vesiensuojelun, tasapuolisen saatavuuden ja vettä koskevan rajatylittävän hallinnon edistämiseksi ja vahvistetaan tukea tälle työlle; otetaan paikalliset ympäristöoikeuksien puolustajat ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot tiiviisti mukaan, kun EU tukee vettä koskevaa ylikansallista hallintoa EU:n ulkopuolisissa maissa, ja edistetään heidän turvallisuuttaan ja vapauttaan toimia ilman väkivaltaa ja pelottelua; lisätään tukea valtiosta riippumattomille järjestöille, jotka toimivat vesidiplomatian, konfliktien ehkäisyn ja rajatylittävän vesiyhteistyön aloilla, erityisesti epävakailla alueilla ja konfliktialueilla, ja tunnustetaan näiden järjestöjen tärkeä rooli paikallisen ja alueellisen vuoropuhelun helpottamisessa, yhteisölähtöisen vesivarojen hoidon tukemisessa, luottamuksen rakentamisen edesauttamisessa sekä kestävään ja osallistavaan vettä koskevaan hallintoon liittyvien aloitteiden edistämisessä;

f) laajennetaan vettä koskevaan rajatylittävään hallintoon liittyvien EU:n hankkeiden maantieteellistä ulottuvuutta Afrikan ja Keski-Aasian tiettyjen osien lisäksi Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan, Lähi-itään ja Pohjois-Afrikkaan sekä Itä- ja Etelä-Aasiaan Team Europe -lähestymistavan avulla erityisesti siellä, missä vesiturvallisuuden heikkeneminen voi lisätä epävakautta ja pakkomuuttoa;

g) vahvistetaan kestävää vesi- ja jätevesihuoltoa sisällyttämällä infrastruktuuria, teknologioita ja asiantuntemusta koskeva yhteistyö järjestelmällisesti kumppanuuksiin ja kehitysohjelmiin; tuetaan valmiuksien kehittämistä ja instituutioiden vahvistamista kumppanimaissa, jotta voidaan parantaa vesi- ja sanitaatiopalvelujen suunnittelua, hallintoa ja ylläpitoa, muun muassa solmimalla kumppanuuksia paikallisviranomaisten, julkisten palvelujen, kansalaisyhteiskunnan ja yhteisöperustaisten järjestöjen kanssa; räätälöidään infrastruktuuri-investoinnit paikallisiin ja historiallisiin olosuhteisiin, jotta vedestä voidaan tehdä rauhan ja vakauden väline;

h) vahvistetaan monenvälistä vesiyhteistyötä, erityisesti YK:ssa jatkamalla ja tehostamalla YK:n rajavesistösopimuksen maailmanlaajuistamista ja tukemalla kestävän kehityksen tavoitteiden, erityisesti puhdasta vettä ja sanitaatiota koskevan tavoitteen 6, täytäntöönpanoa sekä puuttumalla veden ja sanitaation saatavuudessa ilmenevään maiden väliseen ja sisäiseen merkittävään epätasa-arvoon; varmistetaan YK:n vuoden 2023 vesikonferenssissa annettujen EU:n sitoumusten jatkuva täytäntöönpano ja säilytetään nämä päämäärät ja toimet valmisteltaessa YK:n vuoden 2026 vesikonferenssia; tehostetaan konfliktialttiiden vesistöjen alueella sijaitsevien maiden kanssa käytäviä monitasoisia vuoropuheluja, kuten huippukokouksia ja yhteisiä aloitteita, sekä pitkän aikavälin yhteistyömuotoja;

i) korostetaan, että tehokas vettä koskeva rajatylittävä hallinto riippuu biodiversiteetin säilyttämisestä ja ilmastosta, ja vaaditaan siksi, että vesivarojen hoidon olisi palveltava ensisijaisesti ympäristöön liittyviä etuja – koska vesi on kasvien, eläinten ja ihmisten perustarve – ja noudatettava yleiseen etuun ja maailmanlaajuisiin julkishyödykkeisiin pohjautuvaa logiikkaa;

j) vahvistetaan maailmanlaajuista vesiresilienssiä vakauden edistämisen keinona panemalla tehokkaasti täytäntöön EU:n vesiresilienssistrategia, erityisesti sen maailmanlaajuiset toimet, joilla pyritään tukemaan veden ja sanitaation saatavuutta vähintään 70 miljoonalle ihmiselle sekä vahvistamaan vettä koskevaa maailmanlaajuista hallintoa ja sitoutumista monenvälisiin foorumeihin, kuten G7-ryhmään, G20-ryhmään ja Bakun vuoropuheluun vedestä ja ilmastotoimista;

k) panostetaan avoimempaan yleiskuvaan kaikesta käynnissä olevasta EU:n tuesta, jolla edistetään rajatylittävää ylikansallista vesivarojen hoitoa, ja varmistetaan kaiken työn ja rahoituksen johdonmukaisuus ja virtaviivaistaminen kaikissa asiaankuuluvissa pääosastoissa sekä EUH:n ja komission välillä samalla kun varmistetaan, että eri ohjelmat täydentävät toisiaan eivätkä ole päällekkäisiä; vahvistetaan viestintää EU:n toimista ja saavutuksista rajatylittävän vesiyhteistyön alalla, jotta voidaan vahvistaa tämän keskeisen välineen profiilia ja EU:n johtavaa asemaa sen täytäntöönpanossa;

l) edistetään tehostettua kansainvälistä yhteistyötä, myös vesistöalueorganisaatioiden tasolla, jotta voidaan puuttua kasvavaan vesikriisiin; varmistetaan puhtaan ja laadukkaan veden ja sanitaation saatavuus ja parannetaan sitä; edistetään kestävää vesivarojen hoitoa, lisätään veden uudelleenkäyttöä, torjutaan veden pilaantumista, liikakäyttöä ja tuhlausta ja otetaan käyttöön erilaisia innovatiivisia vesiteknologioita, mukaan lukien luontoon perustuvat ratkaisut;

m) varmistetaan, että EU:n maailmanlaajuisilla vesialoitteilla pyritään paikkaamaan edelleen esiintyviä tietovajeita ja puututaan siihen, että hallitukset eivät jaa keskenään tietoja, tarjoamalla kumppanimaille teknisiä ja fyysisiä resursseja, joiden avulla ne voivat seurata tehokkaasti rajatylittävien vesistöalueiden vedenkorkeutta ja veden laatua, sekä vaihtamalla tietoja ja edistämällä yhteisiä tiedonkeruustandardeja kumppanimaiden välillä yhteensopivuuden lisäämiseksi; toimitaan uskottavana ja luotettavana toimijana, joka helpottaa luotettavan vettä koskevan tiedon vaihtoa hallitusten, sidosryhmien ja kansalaisten välillä tilanteissa, joissa esiintyy vesistressiä ja suuria jännitteitä, mukaan lukien tapaukset, joissa tietojen jakaminen on arkaluonteista turvallisuussyistä; hyödynnetään asiaankuuluvia EU:n kokemuksia, ohjelmia, käytäntöjä ja strategioita parhaiden käytäntöjen jakamisen vahvistamiseksi alueellisten ja kansallisten toimijoiden välillä asiaankuuluvien EU:n ohjelmien, käytäntöjen ja strategioiden pohjalta;

n) edistetään hallitustenvälisen ja alueellisen yhteistyön välineitä vesivarojen hoidossa keskittymällä erityisesti vesivarojen oikeudenmukaisen jakautumisen varmistamiseen ja tuetaan paikallis- ja yhteisötason hallintorakenteita; harkitaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien tukemista, jos niillä voidaan edistää tehokasta vesivarojen hoitoa sekä vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen kohtuuhintaisempaa saatavuutta kaikille; kannustetaan sekä pienviljelijöitä että suurempia yrityksiä investoimaan teknologioihin ja hoitokäytäntöihin, joilla tehostetaan kestävien maatalouskäytäntöjen soveltamista viljelykasvi-, karja- ja kalatuotannossa;

o) korostetaan kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden periaatetta ja periaatetta, jonka mukaan EU:n politiikka on mukautettava kumppanimaiden kehitysprioriteetteihin, ottaen huomioon arviot niiden vaikutuksesta paikallisiin resursseihin, jotta voidaan yhdessä välttää veden ehtyminen tai pilaantuminen EU:n ulkopuolisissa maissa;

p) tehostetaan integroidun vesivarojen hoidon täytäntöönpanoa keskeisenä välineenä, jolla edistetään veden ja maan sekä niihin liittyvien resurssien koordinoitua, myös yli rajojen tapahtuvaa, kehittämistä ja kestävää hoitoa kestävän kehityksen indikaattorin 6.5.2 mukaisesti, mikä hyödyttää kaikkia rannikkovaltioita, ja korostetaan vesi-, energia- ja elintarvike-ekosysteemien välisen yhteyden merkitystä vesialan synergioiden ja kompromissien käsittelemisessä EU:n ulkoisessa toiminnassa;

q) vahvistetaan EU:n seuranta- ja varhaisvaroitusvalmiuksia hyödyntämällä digitalisointia ja nykyaikaista teknologiaa, kuten satelliittivalvontaa ja reaaliaikaista pilaantumisen seurantaa, jotka ovat välttämättömiä rajatylittävän pilaantumisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi ja katastrofiriskien vähentämisen tukemiseksi; vahvistetaan maailmanlaajuista seurantaa, joka koskee vesivarojen niukkuutta ja veteen liittyvien konfliktien riskejä, kuten vesivarojen ja vesi-infrastruktuurin käyttämistä aseena ja vedensaannin tahallista estämistä, ja tehdään tästä seurannasta osa EUH:n kriisinhallintakeskuksen konfliktinestojärjestelmiä;

r) tarjotaan kannustimia ja rahoitusta kestävää rajatylittävää vesivarojen hoitoa, vesivarojen jakamista, yhteistyötä ja innovointia koskevaa tutkimusta varten, myös Horisontti Eurooppa -puiteohjelman kautta, ja perehdytään uusiin haasteisiin, kuten säänmuokkaustoimintaan;

s) harkitaan, että ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan tehtäväksi annetaan ehkäistä ja ratkaista veteen liittyviä konflikteja, edistää vesiyhteistyötä ja oikeusvaltioperiaatetta ja suojella vesilähteitä ja -järjestelmiä, myös aseellisten konfliktien aikana ja rajatylittävissä tilanteissa, sekä johtaa EU:n puolesta kansainvälisiä pyrkimyksiä vesiekosysteemien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi kestävän kehityksen tavoitteen 6 mukaisesti, koska vesiresilienssi on ratkaisevan tärkeää nykyisten ja tulevien terveys-, elintarvike-, energia- ja turvallisuuskriisien ratkaisemiseksi; kuullaan parlamenttia ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan toimeksiannosta sekä hänen työtään tukevista resursseista ja yhteistyöjärjestelyistä;

t) vahvistetaan kansainvälisen oikeuden ja toimivaltaisten kansainvälisten tuomioistuinten roolia sekä edistetään

vuoropuhelua, sovittelua ja alueellisia ratkaisuja ensisijaisina välineinä valtioiden rajojen yli ulottuvia vesimuodostumia koskevien riitojen ratkaisemisessa, millä varmistetaan selkeys ja vastuuvelvollisuus oikeudellisista velvoitteista, jotka koskevat kaikkia asianomaisten vesistöjen ympärillä sijaitsevia valtioita; tuomitaan järjestelmällisesti veden käyttö aseena konflikteissa; varmistetaan, että siihen syyllistyvät tahot saatetaan vastuuseen teoistaan;

u) tuetaan oikeudellisia aloitteita, joilla pyritään saamaan oikeutta ja korvauksia vesivaroihin ja vesi-infrastruktuuriin tarkoituksellisesti kohdistetuista hyökkäyksistä ja tuhotoimista;

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle.